

Jaunam mokslininkui apie Išradimų patentavimą

v.2021-01-15

1. IDĖJA → INOVACIJA → IŠRADIMAS → PATENTINĖ PARAIŠKA

1.1. Išradimo patentas - kuo jis skiriasi nuo mokslinio straipsnio ir konferencijos pranešimo

Išradimo patentas – teisinis dokumentas, kuriuo valstybė patento savininkui suteikia išimtinę teisę tam tikrą laiką naudoti Išradimą (įprastai 20 metų). Pagal šią teisę, tik patento savininkas gali gaminti, parduoti ar kitaip naudoti Išradimą. Išradimu yra laikytinas pramonėje pritaikomas bei atitinkamos srities specialistui naujas ir neakivaizdus, problemos techninis sprendimas, siejamas su naujo įrenginio, produkto ar proceso sukūrimu, ar žinomo įrenginio/proceso patobulinimu.

Teisė į patentą atsiranda nuo išradimo sukūrimo momento. Kad realizuoti šią teisę, turi būti paduota patento paraiška, nuo kurios padavimo (prioriteto) arba pavišimo datos yra pradėdami skaičiuoti teisinės apsaugos terminai. Padavus paraišką, išradimas neskelbiamas 18 mėnesių. Tokiu būdu patento savininkui yra suteikiama galimybė paruošti patentu saugomą produktą ir išleisti į rinką, susirasti investuotojus. Per 12 mėnesių prioriteto laikotarpį, pareiškėjas taip pat gauna teisę savo ankstesnės paraiškos pagrindu pateikti patento paraišką į kitų šalių ar regioninius patentų biurus. Išradimo apsauga galioja tik toje valstybėje, kurioje yra gautas patentas už jį yra mokami metiniai mokesčiai.

Pagrindiniai skirtumai tarp Mokslinio straipsnio ir Išradimo patento:

- Patentas turi Išradimo Apibrėžtį. Tai speciali techninė-teisinė formuluočių, kuria yra aprašomi esminiai išradimo aspektai, kurių visuma sudaro išradimo esmę. Apibrėžtis nusako sukurto intelektualinę Nuosavybę (IN) - objektą bei jo apsaugos ribas, kurių apimtyje galima drausti kitiems naudoti patentuojamą ar užpatentuotą objektą. Taip pat joje yra nurodomi esminiai skirtumai lyginant su kitais, žinomais techniniais sprendimais (paviešintais bet kokių formatu);
- Straipsnio paskirtis, išradimo patentavimo kontekste, būtų išradimo viešinimas/sklaida (nes tik paviešintas objektas, po patento paraiškos padavimo, užkerta kelią kitiems asmenims patentuoti tą patį objektą);
- Patentuojamas išradimas **negali būti viešai atskleistas iki patento paraiškos padavimo** Patentų tarnybai;
- Patento gavimas nėra garantija. Patentuoti išradimą reikia finansinių išteklių. Patentavimo procesas trunka 3-5 metus.

1.2. Nuo ko pradėti?

Išradimas prasideda nuo Idėjos. Tačiau, abstrakti Idėja nėra patentuotina. Patentuojamu (patentabiliu) išradimu gali būti laikomas inovatyvus techninis sprendimas (įtaisas, sistema, procesas, medžiagos panaudojimas, medžiaga, gaminys), sprendžiantis tam tikrą techninę problemą, o rezultate teikiantis pažangesnį naudingą techninį efektą, nei žinota ar pasiekta iki tol.

Vos užgimus Išradimo Idėjai, puikus metas imtis panašių techninių sprendimų apžvalgos, taip pat koncentruotis į tai, kas galėtų būti laikoma išradimo esme. Idėjos pagrindu atlikus eilę bandymų, sukūrus norimą techninį sprendimą realizuojantį objektą ir išbandžius jį praktiškai būtų idealus metas imtis patento paraiškos teikimo patentų tarnyboms.

Jeigu paaiškėja, kad išradimas yra perspektyvus ar gali tokiu tapti, verta imtis papildomų žingsnių, siekiant užtikrinti, kad Jūsų išradimas nebūtų atskleistas visuomenei, kolegoms, partneriams, ar net konkuruojančioms organizacijoms iki paraiškos padavimo datos. Dažniausi tokio žalingo atskleidimo pavyzdžiai yra konferencijų medžiaga, moksliniai ir populiarūs straipsniai, ir pan.

T o d ė l...

1.3. Neatskleisk viešai išradimo !

Viena privalomų Išradimo patentavimo sąlygų - **neatskleisti viešai išradimo esmės** iki patentinės paraiškos padavimo į Patentų biurą ir **Prioriteto datos** gavimo. Bet kuri iki Prioriteto datos paviešinta Išradimo informacija vėliau gali būti atrasta patentų tarnybų ekspertų ar konkurentų, ir tapti naikinančia išradimo patentinį naujumą, o tuo pačiu, ir patento gavimo galimybę bei teisinę apsaugą.

1.4. Pasitark su vadovais

Šioje prieštaringoje situacijoje, kai daugelis Išradimų gimsta ir yra sukuriami darbo grupėse, bet išradimo idėjos atskleidimas ir viešas platinimas negalimas – rekomenduojama aptarti su vadovais būsimo Išradimo kūrimo, patentavimo, vidinės bei išorinės komunikacijos aplinkybes ir strategijas.

- Vos atsiradus naujo Išradimo idėjai, verta nedelsiant ją aptarti su vadovais, numatyti jos patentavimo galimybes bei potencialą.
- Nors kiekviena idėja gali atvesti prie išradimo, tačiau ne kiekvieną išradimą yra verta patentuoti.
- Kai kuriuos išradimus efektyviau yra saugoti, kaip komercines paslaptis.
- Kai kuriuos išradimus, dėl pobūdžio ir paskirties, gali būti neprasminga ar neefektyvu patentuoti. Galima „Laisvės veikti“ („Freedom to Operate“) strategija, siekianti atrasti patentais nesaugomas naujumo sritis, ir jose veikti.

1.5. Laiku kreipkis į patentinį patikėtinį

Išradimų patentavimas - speciali techninė-teisinė sritis, reikalaujanti patirties ir kompetencijų. Nusprendus išradimą patentuoti, beveik visais atvejais, patentavimą rekomenduojama vykdyti su patentinių patikėtinių pagalba. Laiku susisiekus su patentiniu patikėtinu, jis padės išvengti lemtingų klaidų (pvz., per ankstyvo atskleidimo), padės parengti kokybišką išradimo apibrėžtį bei patentinę paraišką, ir patikimai prižiūrės patentavimo procesą iki geriausio įmanomo rezultato.

1.6. Specializuotos patentinės paieškos

Svarbi Patentinio patikėtinio veiklos sritis yra specializuotos patentinės paieškos bei patentinių šaltinių analizė. Specializuotos patentinės paieškos, priklausomai nuo siekiamo tikslo, gali būti: „Naujumų“, „Patentabilumo“, „Laisvės veikti“, „patentuojamo išradimo srities kraštovaizdis“ („Landscaping“), ir įvairios kitos. Inovatyviose įmonėse dažnai yra R&D skyriai, kurie periodiškai tikrina įmonei aktualių konkuruojančių patentų būklės bei jų evoliuciją, ieško naujų nišų kurti išradimus, perspėja apie naujai pasirodžiusias kliūtis patentuoti, bei įvairius kitus pokyčius patentinės nuosavybės rinkose.

2. KĄ GALI PASIDARYTI PATS?

2.1. [Google Patents](#) ir [Google Scholar](#) - svarbūs įrankiai

Nusprendus patentuoti, rekomenduojama pačiam išradėjui atlikti bent preliminarį išradimo objekto srities apžvalgą, patentinės ir nepatentinės literatūros paiešką. Mokslininkas, rašantis mokslinį straipsnį, visuomet cituoja anksčiau skelbtus straipsnius bei vertina skirtumus tarp savo mokslinės idėjos ir šių šaltinių. Patentinė paieška ir apžvalga svarbūs dėl šių priežasčių:

- Galima susidaryti preliminarų vaizdą, leisiantį įvertinti ar šios išradimo srities objektai/panašūs išradimai išvis yra patentuojami, tai pat kiek intensyviai ir kaip sėkmingai patentuojami, bei kokiose šalyse yra technologijos koncentracija;
- Patentų tarnybų Ekspertai, ekspertizų metu, patentinei literatūrai teikia labai didelę svarbą, tačiau vertina vienodai kartu su nepatentine literatūra (pvz. moksliniais straipsniais);
- Išradėjas gali susipažinti su jo išradimui artimų patentinių dokumentų turiniu, Apibrėžtimis, ir preliminariai įvertinti, kokia apimtimi išradimą saugo šie patentai, bei kokia apimtimi galima tikėtis apsaugoti jo paties išradimą.

Pradinei patentinei paieškai/apžvalgai atlikti, pakanka [Google Patents](#) teikiamų galimybių. [Google Patents](#) leidžia atlikti patentinių dokumentų paiešką pagal prasminius raktinius žodžius („keywords“), o taip pat, beveik kiekviename patento dokumente galima atrasti ir kitus jį cituojančius („Cited by“) bei jo cituojamus („Citations“) patentinius ir nepatentinius šaltinius.

2.2. Kokius „namų darbus“ turėtų pasidaryti Išradėjas (-ai) ir jo Darbdavys?

Rengiantis patentuoti, rekomenduojama pasiruošti:

- Suformuoti Išradimo idėją, kaip techninės problemos sprendimą, naudingą ir taikytiną pramonėje, kuris būtų apibūdinamas kaip vienas ar keli iš šių objektų: **1)** įrenginys/įtaisas, **2)** sistema, **3)** technologinis/gamybos procesas (būdas), **4)** naujos medžiagos kompozicija, **5)** speciali sukurta genetinė seka, **6)** jau žinomos medžiagos kompozicijos naujas panaudojimas;
- Įvardinti siekiamą patentavimo tikslą (pvz., „formalus patentas“, „išradimo realizacijos apsauga“, „patento teisės pardavimas“, „patento teisės licencijavimas“, „kryžminis-licencijavimas (cross-licensing)“, ar panašiai);
- Atlikti ne tik mokslinių straipsnių, bet ir artimesnių patentinių šaltinių paiešką bei apžvalgą ([Google Patents](#)). Bent preliminariai, jų atžvilgiu, identifikuoti savo Išradimo naujus elementus ir savybes;
- Parengti Išradimo preliminarų aprašymą. Pageidautina, patentinės paraiškos formate arba panašiai. Patentinės paraiškos formato skyriai ir rekomendacijos - kitame šios Atmintinės skyriuje;
- Parengti Išradimo registravimo teisinius duomenis **1)** autorių sąrašą, **2)** autorystės pasidalijimą tarp autorių, **3)** Išradimo teisių perdavimo dokumentus pagal Darbdavio nustatytas taisykles.

3. DOKUMENTACIJOS RENGIMAS IŠRADIMUI PATENTUOTI

3.1. Patento paraiškos formatas

Išradimo aprašymui parengti tinkamas formatas ir skyriai:

- **Išradimo pavadinimas:** turėtų nurodyti išradimo objektą, naudojant išradimo sričiai būdingas sąvokas;
- **Technikos sritis:** vienas-du sakiniai, kokiai technikos ir išradimų sričiai priklauso patentuojamas Išradimas;
- **Technikos lygis:** artimiausių technikos lygio nepatentinių ir patentinių šaltinių apžvalga. Yra privaloma nurodyti bent vieną jau žinomą objektą, kuris savo paskirtimi ir požymiais būtų artimas Jūsų patentuojamam išradimui, tačiau, savaime suprantama, turintis trūkumų. Toks cituojamas objektas gali būti aprašytas tiek patentinėje tiek ir nepatentinėje literatūroje. Nurodžius cituojamo objekto trūkumus yra paaiškinama kaip ir kodėl Jūsų išradimas juos pašalina ir, galbūt, suteikia naujų privalumų. Šį skyrių pradeda rengti Išradėjas, o Patentinis patikėtinis jį tvarkingai suformuoja ir papildoma vadovaujantis patentavimo praktika.
- **Išradimo esmė:** Nedidelis skyrius, kuriame yra aprašoma išradimo esmė, nusakant: **1)** sprendtiną techninę problemą; **2)** išradimo techninį sprendimą; **3)** pažangų techninį efektą, kurį Išradimas leidžia pasiekti, išsprendus problemą. Šį skyrių taip pat gali pradėti rengti Išradėjas, o Patentinis patikėtinis jį peržiūrės ir papildys.
- **Trumpas brėžinių aprašymas:** trumpai aprašoma brėžiniuose pateikta grafinė informacija. Šį skyrių taip pat gali pradėti rengti Išradėjas, o Patentinis patikėtinis jį peržiūrės ir papildys.
- **Išsamus išradimo aprašymas:** Faktiškai, neribotos apimties skyrius, kuriame yra detalai aprašomas išradimas, jo įgyvendinimo variantai, eksperimentai ir jų rezultatai. Šis skyrius papildomas brėžiniuose pateikiama informacija, nurodant brėžiniuose pažymėtus elementus. Šis skyrius turėtų būti paliktas parengti patentiniam patikėtinui, suteikus visą įmanomą išsamią Išradėjų turimą informaciją ir detales apie išradimą. Neišsamiai pateikta informacija gali turėti neigiamų pasekmių patentinės paraiškos nagrinėjimo procedūros ekspertizės etape.
- **Referatas:** Iki 150 žodžių apimties, glaustas išradimo aprašas (anotacija), skirtas bibliografiniams patento duomenims. Šį skyrių taip pat gali pradėti rengti Išradėjas, o Patentinis patikėtinis jį peržiūrės ir papildys.
- **APIBRĖŽTIS** - esminis patento paraiškos skyrius. Išradėjas savo nuožiūra gali parengti pradinę Apibrėžtį, joje akcentuodamas svarbiausius Išradimo naujumo aspektus/savybes. Tačiau, Apibrėžties parengimas, sutvarkymas ir galutinis suderinimas turi būti atliekamas kartu su Patentiniu patikėtinu.
- **Brėžiniai:** šioje dalyje yra pateikiama visa grafinė patentinės paraiškos informacija. Brėžinius, įprastai, pilnai parengia Išradėjas, atsižvelgdamas į Patentinio patikėtinio komentarus dėl esminių išradimo elementų.

3.2. Santykis ir darbų pasidalinimas su patentų patikėtinu

- Patentinis patikėtinis nėra Išradėjas, tačiau jis turi patirties ištraukiant visą, išradimo objektui aprašyti reikalingą informaciją iš pačio išradėjo galvos: išradimo techninių aspektų pateikimas ir paaiškinimas yra Išradėjo darbas, tačiau objekto patentabilumo atskleidimas ir suformulavimas pagal nusistovėjusią praktiką turėtų būti palikti Patentiniam patikėtinui.;
- Išradėjas gali turėti patentavimo žinių, tačiau patentavimo proceso niuansus rekomenduojama palikti Patentiniam patikėtinui. Iš pažiūros, net ir nedidelės klaidos patentavimo procese, gali reikšti komplikacijas ir būti lemtingos;
- **Bendradarbiavimas, komunikavimas ir tarpusavio pasitikėjimas** tarp Išradėjo ir Patentinio patikėtinio yra esminiai reikalavimai siekiant bendro tikslo – išduoto patento.